

Elementi, oblici i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja

Nastavni predmet: **GEOGRAFIJA**

Elementi i oblici ocjenjivanja:

1. **Usvojenost znanja** – Poznavanje i primjena ključnih pojmova, stupanj usvojenosti obrazovnih ishoda...prepoznavanje, opisivanje i uspoređivanje prostornih struktura, definiranje geografskih pojmova i njihovo uspoređivanje s prostorom.
 - Upisuje se ocjena ostvarena na temelju pisane provjere znanja u obliku ZOT-a (5. Razred. 3 pisane provjere, 6., 7. 8. razred do 4 pisane provjere) koji obuhvaćaju sadržaj nastavnih cjelina unaprijed određen GIK-om Geografije. Termini se nalaze u školskom vremeniku pisanih provjera.
 - Upisuje se ocjena ostvarena na temelju usmene provjere znanja. (Usmena provjera može sadržajno obuhvatiti jednu ili više nastavnih jedinica te se njome nastoji provjeriti više razine znanja – razumijevanje, primjena, analiza, sinteza i procjena)
2. **Geografske vještine i istraživanje** (praktične i kognitivne vještine)
 - Upisuje se ocjena ostvarena na temelju pokazanih geografskih vještina učenika tijekom nastavnog sata – sudjelovanje u raspravi, analizama geografskih grafičkih prikaza (strukturnih krugova, dijagrama, tematskih karata,...), uočavanje međuovisnosti pojava i procesa, izrada projekta/istraživačkog rada (prezentacija i plakata), zaključivanje na temelju skica i fotografija, pregleda zadataka u radnoj bilježnici.
3. **Kartografska pismenost**
 - Upisuje se ocjena ostvarena na temelju provjere čitanja i interpretacije sadržaja na geografskim kartama, orijentacija uz pomoć geografske karte ili provjera na slijepoj karti (prepoznavanje, imenovanje, ucrtavanje geografskih sadržaja), te orijentacija u geografskoj stvarnosti.
 - Ocjenu učenik može ostvariti tijekom usmene i pisane provjere znanja najmanje dva puta tijekom jednog obrazovnog razdoblja.

Tab. 1 Elementi ocjenjivanja

Element ocjenjivanja	Opis elementa	Oblik	Indikator (kriterij)
Usvojenost znanja	Poznavanje i primjena ključnih pojmova, stupanj usvojenosti ishoda učenja (obrazovnih postignuća...)	Pisano, usmeno	- točnost i kvaliteta odgovora; reakcija na postavljeno pitanje; samostalnost
Geografske vještine	- praktične vještine (orijentacija u prostoru, izrada grafičkih priloga: profila, tematskih karata, dijagrama, powerpoint prezentacija, postera, plakata, samostalnih pisanih radova...) - kognitivne vještine (analiza grafičkih priloga, izrada umnih mapa...)	Pisano, usmeno, praktično	- točnost, preciznost, samostalnost, preglednost... - primjena statističkih i grafičkih metoda - prezentacijske vještine... - timski rad...
Kartografska pismenost	- poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata - uporaba geografskih karata	Pisano, usmeno, praktično	- orijentacija na geografskoj karti, čitanje i interpretacija sadržaja karata, pravilno pisanje geografskih imena...

PRAĆENJE

U rubriku bilježaka u Imeniku upisuje se:

- datum i naziv zadnje cjeline koja je usmeno provjeravana
- broj ostvarenih/broj mogućih bodova na pisanoj provjeri.
- evidencija o pisanju DZ (datum kada nije napisana)
- nošenje pribora za rad (datum kada je pribor bio nepotpun)
- zapažanja učitelja o aktivnosti učenika na satu i napredovanju tijekom nastavne godine.

Bilješke u Imeniku osnova su za zaključivanje konačne ocjene iz predmeta.

PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE DOMAĆE ZADAĆE I NOŠENJE PRIBORA ZA RAD

Zadaća se redovito piše u radnoj bilježnici i ocjenjuje tijekom nastavne godine, bez prethodne najave. Radna bilježnica i napisana zadaća nosi se redovito na svaki nastavni sat. U Radnoj bilježnici se ocjenjuje točnost, urednost i preciznost rada na geografskim kartama, grafikonima i ostalim zadacima kojima se primarno provjeravaju geografske vještine. Ukoliko učenik nema DZ bilježi se datum u rubriku za praćenje.

ZAKLJUČNA OCJENA IZ GEOGRAFIJE na kraju nastavne godine izraz je postignute razine učenikovih kompetencija i rezultat ukupnog vrednovanja tijekom nastavne godine.

Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu. Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir aritmetička sredina ocjena iz elemenata ocjenjivanja. Osim aritmetičke sredine, u zaključnu ocjenu ulaze sve bilješke praćenja.

Tab. 2 Kriteriji sumativnog vrednovanja usvojenosti ishoda znanja i vještina

Ocjena - obrazloženje	Elementi vrednovanja
<p>Odličan (5)</p> <p>Izrazito točno, logično, temeljito, opširno, argumentirano</p>	<p>Geografska znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeno znanje primjenjuje u novim situacijama i na složenijim primjerima. • Uspješno primjenjuje stečeno znanje te korelira usvojeno sa srodnim gradivom. • Samostalno rješava najsloženije problemske zadatke. • Samostalno uočava i tumači uzročno - posljedične veze i međuodnose na Zemlji navodeći vlastite primjere. <p>Geografsko istraživanje i vještine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naročito se ističe u diskusijama , praktičnim vježbama (kartama, grafikonima, referatima, digitalnim materijalima). • Samostalno osmišljava praktične radove te pokazuje originalnost i kreativnost u njihovu izvođenju . • Samostalno postavlja istraživačka pitanja i na temelju njih osmišljava istraživanja, a rezultate rada kreativno prikazuje i argumentira uočavajući povezanost promatranih promjena s usvojenim nastavnim sadržajima i svakodnevnim životom. • Redovito sudjeluje u raspravama i interpretacijama. • Uspješno se služi dodatnom literaturom i izvorima te procjenjuje točnost podataka u dodatnoj literaturi. • Samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese. <p>Kartografska pismenost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prisutno je okretno snalaženje i dobro čitanje geografske karte. • Točno, precizno i brzo uočava geografske sadržaje na geografskoj karti.
<p>Vrlo dobar (4)</p> <p>Točno, logično, temeljito i s razumijevanjem (izlaganje sigurno bez „parazitskih“ uzrečica)</p>	<p>Geografska znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sigurno i solidno vlada znanjem ishoda predmetnog kurikulumu i međupredmetnih očekivanja uz praktičnu primjenu, ali ima nedostataka u povezivanju detalja i činjenica (nedostatke u povezivanju činjenica ispravljajući na napomenu /učiteljice). • Uspješno objašnjava naučeno. Služi se usvojenim znanjem i navodi vlastite primjere te logično obrazlaže prirodne zakonitosti uz rijetke poticaje ili pomoć učitelja/učiteljice. • Povezuje naučene nastavne sadržaje sa svakodnevnim životom • Uglavnom samostalno rješava problemske zadatke. <p>Geografsko istraživanje i vještine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspješno primjenjuje stečena znanja. • Gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja, sposobnosti i vještine u istraživanjima. • U provođenju istraživanja u potpunosti slijedi zadane etape uz manju pomoć u formuliranju istraživačkog pitanja. • Samostalno prikazuje rezultate istraživanja, analizira ih, izvodi zaključke i prezentira rezultate rada. • Uspješno samostalno opaža te često sudjeluje u raspravama i interpretacijama. • Samostalno odabire adekvatnu literaturu i njome se služi. <p>Kartografska pismenost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke. • Uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima s minimalnom pomoći učitelja/učiteljice.

<p>Dobar (3)</p> <p>Djelomično logično i uvjerljivo</p>	<p>Geografska znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada osnovnim znanjem propisanim ishodima predmetnog kurikulumu i međupredmetnim očekivanjima. • U primjeni i povezivanju činjenica ne pokazuje sigurnost i samostalnost (nema bitnih pogrešaka pri izlaganju činjenica; potrebna su i potpitanja učitelja/učiteljice, osobito kad se radi o povezivanju materijala; ne zna suvislo i bez učiteljeve pomoći izložiti obrađeno gradivo). • Nesiguran u objašnjavanju uzročno-posljedičnih veza na Zemlji. • U rješavanju problemskih zadataka i prikazivanju međuodnosa u živome svijetu treba pomoć učitelja/učiteljice. • Razumije osnovne obrađene programske sadržaje, ali ih ne primjenjuje u novoj situaciji niti potkrepljuje vlastitim primjerima. <p>Geografsko istraživanje i vještine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz pomoć učitelja/učiteljice djelomično donosi zaključke pri analizi geografskih procesa i pojava. • Nedovoljno samostalno izvodi praktične radove. • Nedovoljno samostalno provodi istraživanje i primjenjuje usvojeno teorijsko znanje. • Vidljivi su propusti u opažanju, a u raspravama sudjeluje samo povremeno. • Prikazivanje i argumentacija rezultata nije dovoljno precizna te treba pomoć učitelja/učiteljice. • Uz pomoć učitelja prepoznaje ili postavlja istraživačka pitanja i služi se dodatnom literaturom <p>Kartografska pismenost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geografsku kartu koristi uz učiteljevu pomoć, samostalno pokazuje osnovne sadržaje ali uz više vremena. • Uglavnom se snalazi na geografskoj karti.
<p>Dovoljan (2)</p> <p>Nepotpuno, površno i s pogreškama, izneseno znanje slabo je povezano</p>	<p>Geografska znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učitelj/učiteljica mu pomaže kod odgovaranja postavljajući pomoćna pitanja na koja učenik uvijek ne odgovara sigurno. • U izražavanju radi formalne pogreške. • Pri odgovaranju je potreban veći broj potpitanja i usmjeravanja prema točnom odgovoru. • Nabraja faze nekog procesa, ali ne može ga samostalno opisati i izvesti zaključke. • Čak i uz pomoć učitelja/učiteljice slabo i nesigurno primjenjuje znanje. <p>Geografsko istraživanje i vještine</p> <ul style="list-style-type: none"> • U analizi grafičkih i slikovnih priloga uočene su pogreške. • Površno i djelomično uočava osnovne geografske procese. • Rijetko izrazi vlastito mišljenje. • Slabo se služi dodatnim izvorima znanja i teško procjenjuje točnost ili relevantnost u dodatnoj literaturi. • Djelomično točno prikazuje rezultate istraživanja, a tumačenja rezultata su jako manjkava. • Pri provođenju istraživanja treba kontinuiranu pomoć, ali se trudi primijeniti osnovna pravila. <p>Kartografska pismenost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slabo se služi geografskom kartom, teško prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti

USMENO PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE USPJEHA UČENIKA

Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja provodi se sustavno, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obveze najave, ali ne ako je geografija treći predmet ispitan

tog dana. Iz usmenog odgovora učenik može dobiti dvije ocjene. Prva ocjena je usvojenost znanja (gdje se ocjenjuje učenikovo znanje tj. razina usvojenosti obrazovnog ishoda), a druga ocjena je snalaženje na geografskoj karti (kartografska pismenost). Ukoliko je pitanje vezano uz geografske vještine, povezivanje i samostalno zaključivanje ocjena se upisuje u rubriku Geografske vještine.

Usmeno provjeravanje traje do 10 minuta. Provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Učenik se može sam javiti za usmeno odgovaranje te ukoliko je vremenski izvedivo, bit će ispitan i ocijenjen.

PISANO PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE USPJEHA UČENIKA

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom.

Svaka pisana provjera može trajati do 40 minuta, a piše se poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina. Ocjenjuje se usvojenost obrazovnih ishoda i kartografska pismenost ili geografske vještine (dvije ocjene prema postignutom broju bodova). Pisana provjera (opseg i trajanje) se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno *Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja* učenika u osnovnoj školi.

Pisana provjera ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova. Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene.

Najčešći razredi unutar skale vrednovanja:

0 – 45(%)	46 – 59(%)	60 – 75(%)	76 – 89(%)	90 – 100(%)
Nedovoljan	Dovoljan	Dobar	Vrlo dobar	Odličan

Učenici su dužni na svaki nastavni sat nositi udžbenik, radnu bilježnicu, bilježnicu i geografski atlas. Ukoliko učenik ne donese pribor potreban za nastavu geografije evidentira se u rubriku za bilješke. Za redovito nošenje pribora, učenik će biti pohvaljen (u prostoru za bilješke).